

בענין: הקובלנה נגד ד"ר אנטולי סימנובסקי

צו לפי סעיף 41 לפקודת הרופאים (נוסח חדש) תשל"ז - 1976

המשנה למנהל הכללי של משרד הבריאות הגיש ביום 1.4.08 קובלנה נגד ד"ר אנטולי סימנובסקי (להלן – הנקבל) על שהוא נהג ברשלנות חמורה במילוי תפקידו, כאמור בסעיף 41 (3) לפקודת הרופאים (נוסח חדש) תשל"ז – 1976 (להלן הפקודה).

הרשלנות התבטאה, אליבא דכתב הקובלנה בכך שבהיותו כירורג תורן בבי"ח קפלן ברחובות, טיפל באשה שנפגעה בתאונת דרכים והובהלה לחדר המיון של ביה"ח קפלן. הוא ביקש לבדוק את המטופלת ושאל אותה "אם היא סובלת מכאבים והאם יש לה כאבים בצוואר?" משהשיבה בשלילה "הסיר הנקבל מצווארה את החלק הקדמי של הצווארון וביקש ממנה להניע את הצוואר מצד לצד ... ולדווח לו על כאבים". צווארון זה, המכונה צווארון פילדלפיה, ניתן למטופלת על ידי צוות האמבולנס שהגיע למקום התאונה. הדבר נעשה כדי לקבע את עמוד השדרה הצוארי. בהמשך הנקבל הוריד "גם את החלק האחורי של הצווארון בנסיון לבדוק את הגב". המטופלת התקשתה לקום, והנקבל "עזר לה להתרומם בחלק העליון של הגוף כשהוא תומך בידו מאחורי גבה". הנקבל חדל עשות כן "רק אחרי שהפצועה התקשתה לנשום" ואורטופד שהיה במקום ביקש ממנו להמנע מתנועות הצוואר. יצוין שהודעה על מצב המטופלת, שהתלוננה שאינה חשה את הגפיים התחתונות ומתקשה להניע את העליונות הועברה לבי"ח בטרם היא הגיעה לחדר המיון. זה היה גם מצבה בחדר המיון.

מנהל יחידת הטראומה נקרא למקום "והופתע לגלות שלחולה אין צווארון. לפי הוראתו הוחזר מיד הצווארון, והיא הועברה לבדיקת C.T. בד בבד הורה מנהל יחידת הטראומה להעביר את המטופלת לבי"ח שיבא "להמשך טיפול ניתוחי ניאורוכירורגי ושיקומי במחלקה לנפגעי חוט השדרה".

העולה מהאמור בקובלנה הוא, "שהנקבל התרשל בכך שלמרות שידע שהפצועה עברה פגיעה נוירולוגית קשה זאת ממד"א עוד לפני הגעתה לחדר מיון והיה ברור שנפגעה קשה בעמוד השדרה הנקבל בבדיקתו גרם למניפולציה לעמוד השדרה בניגוד לנהלי ATLS ובניגוד לכל סטנדרטים רפואיים מקובלים, ובכך חשף את הפצועה להחמרת הנוק לחוט השדרה".

כעולה מהוראות סעיף 44 לפקודה, מינה שר הבריאות ועדה שתשמע את שיש לנקבל לאמר, שתרכז את החומר כולו, ושתמליץ בפניו כיצד יש לנהוג במקרה זה.

בישיבת הועדה מיום 4.5.2010 הודיעה ב"כ הנקבל ש"בעקרון עובדות כתב הקובלנה נכונות". הודעה זו באה לאחר תיקון טעות שנפלה בקובלנה, שנאמר בה שתופעות של אבדן שליטה יוחסו למטופלת, ככל הנראה בעבר ואולם לא בזמן נהיגה. הכוונה היתה לאמר שתופעות כאלו ארעו "גם בזמן נהיגה". התיקון שנעשה איננו משליך על הרשלנות המיוחסת לנקבל.

הסתיונות אחרת שהיתה לב"כ הנקבל היא שלטענתה הנקבל תמך בצווארה כשניסה להרימה. הועדה הודיעה שתביא טעון זה בחשבון. בכפוף לכך לא היה לב"כ הנקבל הסתייגויות מהרשום בקובלנה, הכל כפי שנרשם לעיל.

בישיבה נוספת של הועדה טענו ב"כ הצדדים, זה בכה וזה בכה לענין הענישה המשמעתית. מאוחר יותר (ביום 10.10.2010), ניתנה על ידי הועדה החלטה לפיה, אפילו בהנחה שהנקבל תמך בצווארה של המטופלת כשניסה להרימה, גם אז הוא נהג ב"רשלנות חמורה". הטעם לכך הוא ש"יש איסור מוחלט להוריד צווארון של נפגע במצבה של הנפגעת, ללא שבוצע קודם לכן צילום של עמוד השדרה לצורך שלילה של שבר עמוד השדרה הצוארי, על אחת כמה וכמה כאשר יש סימנים נוירולוגיים בידיים וברגליים לפגיעה בעמוד השדרה". הנורמה המקובלת, כך ממשיכה ואומרת הועדה, היא שאין להזיז נפגע במצב כזה ש"הרי יתכן שהיתה פגיעה גם בעמוד שדרה תחתון ולא רק בצוואר".

יום לאחר מכן (ב- 11.10.2010) ניתן ע"י הועדה דו"ח המיועד לשר, לפי סעיף 44 לפקודה. בדו"ח זה סוקרת הועדה את טעוני הצדדים לענין הענישה המשמעתית, ולאחר ששקלה "את כל הנתונים הרלבנטיים" נתפצלה דעת חבריה. הרוב סבר שענישה משמעתית של התליה בת חודש אחד של הרשיון תהלוס את המקרה. דעת המעוט היתה שההתליה צריכה להיות בת שלושה חודשים. "על כן המלצת הועדה ברוב דעות היא להתלות את רשיונו של הנקבל לחודש אחד".

בעית הענישה המשמעתית בשל רשלנות חד פעמית, בת חלוף, וכזאת שנעשתה בחוסר תשומת לב רגעית, הוא בעיה קשה. איש איננו מיחס למתרחש כזה, כונה או עצימת עיניים או אדישות לתוצאה. רשלנות מסוג זה היא, ככל שניתן להסיק מכלל העובדות המצויות בתיק, מעין מוצר לואי ספונטני של פעילות טפולית שנועדה להשיג מטרה רצויה (בענינו בדיקה של המטופלת בעקבות תאונת הדרכים שהיתה לה).

לעתים אין התאמה בין הרשלנות הרגעית בת החלוף האמורה, לנזק שהיא גרמה. במקרים כאלו קול דמי הנזק בוקעים מתוך העשיה, ואולם לקול זה אין בדרך כלל השלכה על בחינת הרשלנות. אמרתי שזהו המצב בדרך כלל, משום שיש וחומרת התוצאה האפשרית היא נוקבת כל כך, עד שאין הדעת המקצועית סובלת שרופא שאומנתו בכך, יעשה מעשה כזה מבלי שיהיה נטוע בו בלם פנימי שיעצור מבעדו לסטות מהשורה. דוגמא בולטת למצב כזה (והיא באה רק כדי לסבר את האוזן), היא מצב בו רופא מבקש לבדוק מטופל ידוע חולי לב, המתלונן על כאבי חזה, והוא מזיע ולחץ דמו גבוה, וזאת על ידי מבחן א.ק.ג במאמץ זאת כשיש אינדיקציה ברורה למדי לקיומו של התקף לב.

דעת חברי הועדה במקרה זה, כפי שהיא נלמדה גם מתוך המלצות הענישה של חבריה (בין של המקלים בין של המחמירים), היא שלא זהו המקרה כאן. הרשלנות אמנם חמורה משום שהיא פוגעת באשיות דרך הטפול המתבקשת במצב בו היתה נתונה המטופלת, ואולם עדיין היא יכולה לדור בכפיפה אחת עם מעין ספונטניות הגוברת מבלי משים על ידע רפואי ונסיון.

מצב כזה אסור שיקרה, חיי אדם יכולים להיות תלויים בכך, ושומה על המפקדים על כך להגיב על חריגות כאלו, בין השאר על ידי ענישה מרתיעה, ואולם מידתיות הענישה יכולה להיות מושפעת מכלל הנסיבות.

צדקו איפוא כל חברי הועדה כשסברו שההליך המשמעתי לא יכול להסתים בפחות מהתלית רשיון. שתי הדעות, זו של הרוב וזו של המיעוט מצויות במתחם הסבירות והאפשרות. העין המקצועית, של חברי הועדה, שיש ליתן לה משקל נכבד, רואה את המתחם הסביר כנע באזורי הזמן המומלץ להתלית.

נראה לי שבמצב כזה נכון יהיה להגדיל במקצת את משך ההתלית המומלצת על ידי הרוב, ולצמצם במקצת את זו המומלצת ע"י המיעוט. דרך זו תגביר את עוצמת המסר שאין מדובר בענין של מה בכך, ואולם לא תחמיר עם הנקבל למעלה מהצריך.

דברים אחרונים אלו נכונים גם על רקע מכתבי הערכה רבים של מטופלים שונים בהם טיפל הנקבל, גם על רקע חוות דעת חיוביות ביותר שהועדה קיבלה מעמיתים לעבודה ואו למקצוע.

שר הבריאות האציל אלי את סמכויותיו הנוגעות לענישה המשמעית. דיווח הועדה הועבר לכן אלי, ואני מורה שרשיון הנקבל יותלה לחדשים שתחילתם ב- 2.1.2011.

לא אצא ידי חובת סיום החלטה זו אם לא אעיר, בבחינת למעלה מחצריך, שעיון בחומר כולו העלה שהמטופלת היא אשתו של אחד מבכירי הרופאים ביי"ח קפלן. הוא מיצר וכועס, על ההתרחשות שנעשתה, ואולם הוא כועס לא פחות-גל כך שהפרשה נחשפה בפניו רק במקרה, ורק מאוחר יותר, זאת כנראה עקב חדלפה של מי שיזע על הארועים. אם אכן זה המקרה, צריך לחבין את תכולתו של בעלה של המטופלת על כך שביי"ח לא פעל ככל שהיה מתחייב מנסיבות הארוע, ובמקרה זה וביתר שאת, שהוא לא פעל כפי שיה צריך לצפות שיפעל ביי"ח שאחד מבכיריו נפגע מפעילות לא תקינה שלו. לו לעצתי שמעו הנוגעים בדבר, היו מבררים, אמילו חיוס, את נסיבות ההעלמה והטשטוש, ככל שהיו כאלו, והיו מסיקים את המתבקש מכך.

9 11 10
ניתן היום

ו. זילר

נשיא (בדימוס) של ביהמ"ש המחוזי בירושלים